

Midyat/Mardin İlçesinde Tarımsal Faaliyetlerin SWOT Analizi

Veysi ACIBUCA¹

Serap DOĞAN²

Yusuf DOĞAN³

^{1,2,3} Mardin Artuklu Üniversitesi, Kızıltepe Meslek Yüksekokulu, Mardin

***Sorumlu Yazar:**

yusufdogan@artuklu.edu.tr

Yayın Bilgisi:

Geliş Tarihi: 06.09.2021

Kabul Tarihi: 25.01.2022

Anahtar kelimeler: Midyat, SWOT analizi, tarım ekonomisi, beyin fırtınası

Keywords: Midyat, SWOT analysis, agricultural economics, brainstorming

Öz

İnsanoğlunun en önemli faaliyetlerinden olan tarım sektörü kırsal alanlarda yaşayan insanlar için önemli geçim kaynaklarından birisidir. Özellikle verim artırıcı girdiler, yüksek verimli genetik kaynaklar ve modern tarım tekniklerinin kullanıldığı, sulama ve toprak işleme imkânlarının geliştiği bölgelerde üreticilerin refah düzeyinin arttığı bilinmektedir. Ancak geleneksel üretim tekniklerinin devam ettirilmesi, olumsuz iklim koşulları ve genç neslin kırsal alanlarda yaşamak istememesi gibi etkenler birçok bölgede üreticilerin motivasyonlarının düşmesine ve yapılan faaliyetin ticari amaçlar için devam ettirilmesine engel olmaktadır. Bu nedenle tarımsal faaliyetlerin yöresel olarak analiz edilerek sorunların tespit edilmesi ve uygun çözüm önerilerinin sunulması daha uygun olabilmektedir. Bu çalışmada söz konusu amacın gerçekleştirilmesi için Mardin iline bağlı Midyat ilçesinde SWOT analizi yapılmıştır. Elde edilen sonuçlar neticesinde Midyat ilçesinin bağcılık, sebzeçilik ve küçükbaş hayvancılığın geliştirilmesi açısından önemli fırsatlar ve güçlü yönlere sahip olduğu ancak teknoloji kullanımının yetersiz olması, kooperatif kültürünün bulunmaması ve arazilerin küçük parçalı olması gibi zayıf yönlerinin de bulunduğu tespit edilmiştir. İlçeyi her yıl yüzbinlerce turistin ziyaret etmesi kırsal turizmin geliştirilmesi, yöresel ürünlerin katma değeri yüksek ürünlere dönüştürülerek pazarlanması için önemli bir fırsat olarak kullanılabilir.

SWOT Analysis of Agricultural Activities in Midyat/Mardin District

Abstract

The agricultural sector, which is one of the most important activities of people, is one of the important livelihoods for people living in rural areas. It is known that the welfare level of the producers increases in the regions where productivity-enhancing inputs, high-yield genetic resources and modern agricultural techniques are used and irrigation and soil cultivation opportunities are developed. However, factors such as the continuation of traditional production techniques, adverse climatic conditions and the young generation's unwillingness to live in rural areas prevent the motivation of the producers to decrease in many regions and the continuation of the activities for commercial purposes. For this reason, it may be more appropriate to analyze the agricultural activities locally, to identify the problems and to offer appropriate solutions. In this study, SWOT analysis was carried out in Midyat district of Mardin province in order to achieve the said aim. The results obtained show that Midyat district has important opportunities and strengths in terms of developing viticulture, vegetable growing and ovine livestock breeding, but there are also weaknesses in the district such as insufficient use of technology, lack of cooperative culture and small scale agricultural lands. The fact that hundreds of thousands of tourists visit the district every year can be used as an important opportunity for the development of rural tourism and the marketing of local products by transforming them into products with high added value.

Giriş

Tarım; bitkisel ve hayvansal ürünlerin üretimi, depolanması, işlenmesi ve pazarlanması olarak ifade edilebilen ve gelişmişlik düzeylerine bağlı olmaksızın tüm ülkeler için stratejik öneme sahip olan önemli bir sektördür. Tarımsal faaliyetler hem ülke ekonomisine yaptığı katkı hem de kırsal alanlarda yaşayan insanların refah düzeylerinin artırılmasında önemli rol aldığından tarım sektörü tüm ülkeler için uygulanan politikalarda önemli bir yer tutmaktadır. Ancak ülkelerin gelişmişlik düzeyi, tarımda teknoloji kullanımı, üreticilerin bilgi ve eğitim seviyesi gibi faktörler tarımsal faaliyetlerin ülkeden ülkeye hatta bir bölge içerisindeki yörelerde farklı şekillerde yapılmasına etki etmektedir. Örneğin sebzeçilik faaliyetlerinin yoğun olarak yapıldığı Akdeniz bölgesinde modern üretim teknikleri kullanılıp birçok işletmede sorumlu yöneticiler ziraat eğitimini almış kişilerden oluşurken, geleneksel üretim yöntemleri ile üretim yapan işletmelerin de aynı bölgede üretim yaptığı bilinmektedir (Yavuz ve Dilek, 2019). Dolayısıyla hem aile işletmeciliği şeklinde hem de profesyonel üretim yapan işletmelerin varlığı devam etmektedir. Gelişmiş ülkelerde bölgeler arası dengesizlikler giderek azalırken, az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde ise artma eğilimindedir (Gündüz, 2006). Hızla artan dünya nüfusu, gıda maddelerine (bitkisel ve hayvansal) olan talebi de beraberinde getirdiğinden, birim alandan elde edilen verim ile üretim artırılması önemlidir (Kaya ve Bay, 2020). Bu nedenle bölgeler arasında veya bölge içindeki tarımsal üretim yöntemleri, teknoloji kullanımı ve pazarlama olanakları gibi faktörlerin tespit edilerek uygun çözüm önerilerinin sunulması son derece önemlidir. Tarımsal faaliyetlerde söz konusu sorunların tespit edilebilmesi için uygulanan analiz tekniklerinden birisi de SWOT/GZTF analizidir. SWOT analizi; İngilizcedeki dört kelimenin (strength (güçlü), weakness (zayıf), opportunity (fırsatlar) ve threat (tehdit)) baş harflerinden oluşan ve birçok alanda sektörlerin, firmaların veya faaliyetlerin mevcut durumunu ortaya koymak ve geleceğe yönelik beklentilerine

yön vermek amacıyla kullanılan bir yöntemdir. Bu analizde amaç; iç ve dış etkenleri dikkate alarak var olan güçlü yönler ve fırsatlardan en üst düzeyde yararlanacak, tehditlerin ve zayıf yönlerin etkisini ise en aza indirecek plan ve stratejiler geliştirilmesine yönelik altyapı çalışmalarının gerçekleştirilmesidir (Kansız ve ark., 2008).

Tarımsal faaliyetlerin teknik ve ekonomik olarak yürütülmesinde yapılan analizler ve özellikle arazi kullanımı ile tarım alanlarının planlanmasında SWOT analizinden büyük ölçüde faydalanıldığı bilinmektedir (Jochinke ve ark., 2007; Taş, 2011). Bu çalışmalar tek bir ürüne yönelik olarak yapılabildiği gibi bir bölge veya yörenin tarımsal faaliyetlerini değerlendirmek üzere de yapılabilmektedir. Türkiye’de yapılan bazı çalışmalarda; Kan ve ark., (2010), Coğrafi işaret olarak Karaman Divle tulum peyniri ile ilgili SWOT analizi yapılmış, çalışmada grup tartışma yöntemleri kullanılmış ve elde edilen sonuçlar neticesinde mevcut üretim ve pazarlama sorunlarına ilişkin çözüm önerileri geliştirilmiştir. Kansız ve ark., (2008), çay sektörünün SWOT analizini yaptıkları çalışmada sektördeki kamu ve özel sektör kuruluşlarının karar alıcı pozisyonlarında bulunan yöneticilerinin ve sivil toplum kuruluşları temsilcilerinin katılımıyla beyin fırtınası yönteminden yararlanmıştır. Bozok ve Karaman (2018), Isparta lavantasının kırsal turizm açısından değerlendirilmesi amacıyla Kuyucak köyünde SWOT analizi yapmış, çalışmada derleme ve gözlem yöntemi kullanarak söz konusu köyde konaklama altyapısının genişletilmesi, çevre bilincinin geliştirilmesi ve üniversiteden destek alınması gibi öneriler sunmuşlardır. Erbil ve Taş (2020), GAP Bölgesinde yağlı tohumlu bitkiler ve yağ sektörünün SWOT analizini yaptıkları çalışmada bölgedeki Tarım İl Müdürlüğü teknik elemanları ve sektördeki çiftçilerle mülakat yöntemi kullanmışlar ve araştırma sonucunda sektörün geleceğine yön vermesi bakımından çözüm önerileri sunmuşlardır. Küçük ve Tapkı (2020) tarafından Hatay ilinde süt ve süt ürünleri üreten işletmelerin SWOT analizini yaptıkları çalışmada 56 işletmeyle yüz yüze anket görüşmesi yapılmış ve ekolojik

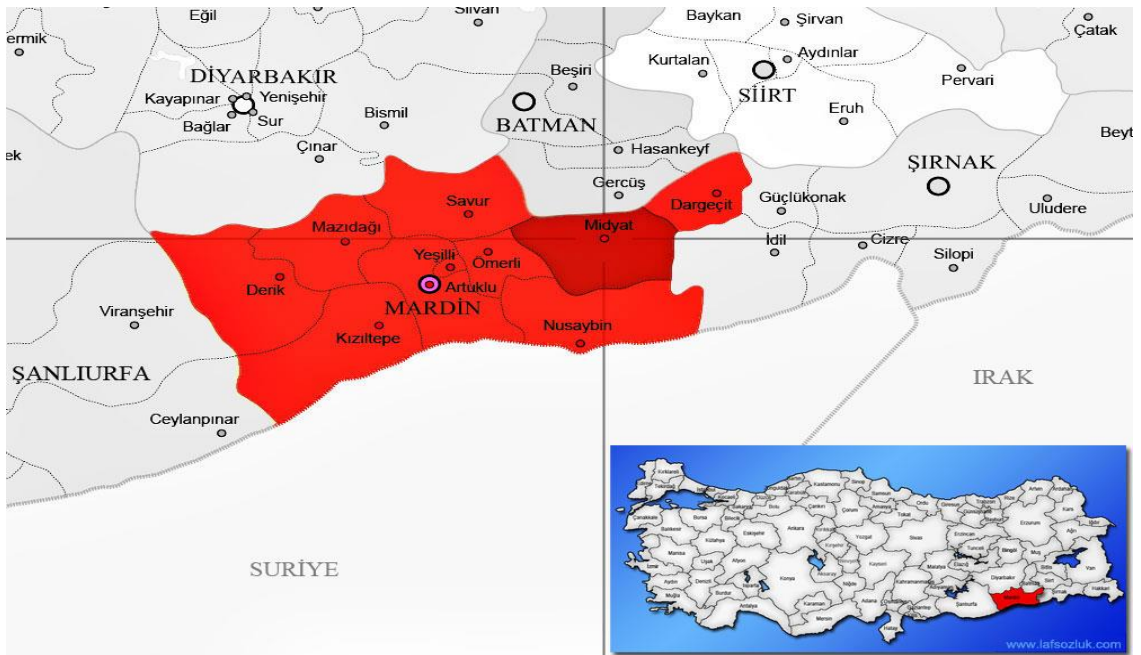
koşulların süt hayvancılığına uygun olması, süt işletmelerinin süt üreticilerine yakın olması, Hatay'da yöresel süt ürünü çeşitliliği, Hatay halkının yerel süt ürünlerine yoğun talebi, talebin yıl boyunca devamlılığının sektörün güçlü yönlerini oluşturduğunu, eğitim düzeyinin düşük olması, süt ürünlerinin çabuk bozulabilen ürünler olması, örgütlenmenin yeterli olmayışı, ürünlerin ucuza alınmak istemesi, ürünlerde gerekli tanıtımın yapılamaması, işletmelerin düşük kapasite ile çalışması, bilgi sisteminin yeterli olmamasını ise zayıf yönleri olarak belirlemiştir.

Bu çalışmada Mardin iline bağlı Midyat İlçesinin tarım potansiyeli değerlendirilerek mevcut durum dikkate alındığında ilçenin tarım sektörü açısından güçlü olduğu yönler, sahip olduğu fırsatlar ve içsel zayıflıkları ile karşı karşıya bulunduğu tehditler tespit edilmeye çalışılmıştır. Çalışmadan elde edilecek sonuçların söz konusu ilçenin tarımsal faaliyetlerinin geliştirilmesi ve başta ilçedeki üreticiler olmak üzere sektördeki paydaşların üretim, işleme, pazarlama ve ürün deseninde yapılabilecek değişiklikler ile ürün geliştirme faaliyetlerine katkı sağlayacağı öngörülmektedir.

Materyal ve Metot

Araştırmada SWOT analizi çalışmasının yürütülmesinde beyin fırtınası yönteminden faydalanılmıştır. Beyin fırtınası, sorunların tespit edilmesi ve çözümlerinin ortaya konulmasında kısa bir zaman aralığı içerisinde bir çalışma grubunun düşünce güçlerini birleştirerek mümkün olduğunca çok sayıda kolektif fikir üretimi amacıyla kullanılan demokratik ve katılımcı bir çalışma tekniğidir (Rawlinson, 2017). Beyin fırtınası için öncelikle katılımcılar, toplantı yöneticisi ve toplantı yeri seçimi yapılır. Toplantı başlangıcında toplantı konusu ve beyin fırtınasının uygulanması ile ilgili katılımcılar bilgilendirilerek her grubun bir raportörü olacak şekilde gruplar oluşturulur. Son olarak tüm grupların görüşleri katılımcılarla müzakere edilerek maddeler önem sırasına göre sıralanır.

2020 yılının Mart ayında Midyat ilçesinde çeşitli kurum ve kuruluşlardan toplam 47 kişinin katılımıyla gerçekleştirilen çalışmada 5 masa oluşturulmuş ve her masada katılımcıların görüşleri sözlü/yazılı olarak alınarak raportörlerce not edilmiştir. Tüm görüşler katılımcılarla müzakere edildikten sonra kabul edilenler tekrar yazılarak katılımcıların oylarına sunulmuş ve en fazla tercih edilenden en az tercih edilene doğru maddeler halinde sıralanmıştır.

Şekil 1. Midyat ilçesinin konumu (Anonim, 2021)

Bulgular ve Tartışma

Çizelge 1. Midyat İlçesine ait bazı tarımsal göstergeler

Tarım Alanı (da)	Meyveler, içecek ve baharat bitkileri alanı	130051
	Nadas alanı	17100
	Sebze alanı	34580
	Tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin alanı	183680
	Toplam	365411
Hayvan Sayısı (baş)	Büyükbaş hayvan sayısı	12255
	Küçükbaş hayvan sayısı	69510
Tahıl ve Baklagillerin Verimleri (kg/da)	Buğday	172
	Arpa	163
	Nohut	146
	Mercimek	190
	Burçak (dane)	215
Üzüm Üretimi (ton)	Sofralık üzüm	15644
	Şaraplık üzümler	23333
	Kurutmalık üzüm	12500
	Toplam	51477

Kaynak: TÜİK (2021)

2020 yılı verilerine göre Midyat İlçesi 365 411 da tarım alanına sahip olup bu alan Mardin ilinin toplam tarım alanlarının %11.6'sını oluşturmaktadır (TÜİK, 2021). Midyat ilçesinde aynı verilere göre ekili alanların %52.7'sinde tahıl, %37.2'sinde meyve ve %10.1'inde sebze üretimi yapılmaktadır. İlçede kuru tarım sistemi hakim olup tahıl ekili alanlarda sırasıyla ekmeçlik buğday (59 250 da), arpa (55 240 da), mercimek (44 800 da), nohut (18 810 da) ve burçak (4 800 da), meyve alanlarında ise en fazla sofralık/kurutmalık/şaraplık üzüm (122 210 da) üretimi yapılmaktadır (TÜİK, 2021). Özellikle bahçe bitkileri ekiliği yapılan alanlarda arazilerin küçük ölçekli ve engebeli olması nedeniyle hayvan gücü ile toprak işleme faaliyetleri yapılmaktadır. Sebze bitkilerinde ise ilçenin kendi ismiyle özdeşleşmiş acur ve kavunu ilk sırada yer almaktadır. Son yıllarda Mardin ilinin birçok ilçesinde olduğu gibi Midyat'ta da fıstık bahçelerinin tesis edilmeye başlandığı bilinmektedir.

SWOT Analizi Değerlendirme Sonuçları

Yapılan SWOT analizi değerlendirme sonuçları neticesinde ilçenin tarımsal faaliyetlerinin güçlü yönleri, zayıf yönleri ile sahip olduğu fırsatlar ve muhtemel tehditler için altışar madde belirlenerek çizelge 2'de gösterilmiştir.

Güçlü Yönler

Midyat ilçesi bağcılık alanında kadim bir kültüre sahiptir. İlçede yüzyıllardır üzüm

üretimi yapılmakta olup tespit edilmiş 22 üzüm çeşidi bulunmaktadır (Ünal ve ark., 2020). Ayrıca üretilen üzümün katma değeri yüksek ürünlere (şarap, pekmez, cevizli sucuk vs.) dönüştürülebilmesi hususunda yüzlerce yıllık aktarılmış tecrübeye sahip farklı etnik (Türk, Kürt, Arap, Süryani) ve dini gruplara sahip kadim bir kültürün bulunması bölgede bağcılığın geliştirilmesi açısından oldukça önemli görülmektedir. Özellikle Süryani şarabının tanınırlığının ve talebinin yüksek olması ilçede hem geleneksel hem de modern şarap üretiminin artmasını sağlamıştır. 2021 yılı itibarıyla ilçede Süryani cemaatine ait 3 adet modern şarap üretim tesisi bulunmakta ayrıca evlerde hem kendi tüketimleri hem de ticari amaç için geleneksel yöntemlerle şarap üretimi yapan çok sayıda kişinin olduğu bilinmektedir.

Midyat'ta yetiştirilen önemli tarım ürünlerinden birisi de ilçenin ismiyle özdeşleşmiş acur ürünüdür. 2020 yılı verilerine göre ilçede 5800 dekar alanda 6384 ton acur üretimi yapılmıştır (TÜİK, 2021). Aynı şekilde yörenin kendine has kavun üretimi ve çekirdeği için karpuz üretimi de yapılmaktadır. TÜİK verilerine göre ilçe nüfusunun %26.1'ini 15-49 yaş arasındaki genç nüfus oluşturmaktadır. İlçede tarımsal faaliyetlerde çalışabilecek genç nüfusun ve mera alanlarının fazla olması küçükbaş hayvancılığın geliştirilmesi açısından önemli görülmüştür. Ayrıca summak ve sahlep gibi katma değeri yüksek ürünlerin üretimi de giderek yaygınlaşmaktadır.

Zayıf Yönler

Mardin ili 231 317 dekarlık alan ile bağ alanları bakımından Türkiye’de Denizli ilinden sonra (269 212 da) ikinci sırada yer almaktadır. 2020 yılı verilerine göre üzümde verim ortalaması Türkiye genelinde 937 kg/da iken Mardin ilinde 453 kg/da olarak gerçekleşmiştir (TÜİK, 2021). Verimin düşük olmasının birçok sebebi olmakla birlikte il genelinde bağcılıktaki en önemli sorunların başında üreticilerin geleneksel üretim

yöntemleri ile üretim yapması ve hastalık/zararlılarla mücadele konusunda teknik bilgilerinin yetersiz olması gelmektedir (Acıbuca ve ark., 2018). Midyat ilçesinde bağ alanlarının genel olarak küçük ölçekli olması, sulama imkânlarının yetersiz olması, birçok tarım arazisinin ulaşım yollarının olmaması nedeniyle teknoloji kullanımının düşük olması gibi etkenler de bağcılığın gelişmesini olumsuz yönde etkilemektedir.

Çizelge 2. Midyat İlçesi tarımsal faaliyetlerinin SWOT analizi sonuçları

Güçlü Yönler	Zayıf Yönler
<ol style="list-style-type: none">1. Yörede bağcılık faaliyetlerinin gelişmiş olması.2. İlçede genç nüfus sayısının fazla olması.3. Sebze üretiminde kadim bir kültürün olması4. Organik tarım faaliyetleri ve tıbbi ve aromatik bitkilerin üretiminin yaygınlaşması.5. Mera alanlarının yüksek olması.6. Su ürünleri üretiminin artması.	<ol style="list-style-type: none">1. Üreticilerin teknik bilgilerinin yeterli olmaması.2. Kooperatif kültürünün olmaması.3. Arazilerin küçük ve çok parçalı olması.4. Sulama imkânlarının kısıtlı olması5. Pazarlama ile ilgili sorunların bulunması.6. Büyükbaş hayvancılıkla ilgili sorunlar
Fırsatlar	Tehditler
<ol style="list-style-type: none">1. İlçede turizmin gelişmiş olması.2. İldeki üniversitede tarım bölümlerinin bulunması.3. İlçenin bazı desteklemelerde öncelikli alanda bulunması.4. Tarımsal nüfusun yüksek olması.5. İlçenin su kaynaklarının bulunması.6. Ürün ve üretim değişikliği fırsatlarının bulunması.	<ol style="list-style-type: none">1. Tarım arazilerinin amaç dışı kullanımı.2. Kırsaldan göçün artması.3. İklim değişikliğinin olumsuz etkileri.4. Bölgedeki güvenlik sorunları.5. Ormanlardaki kaçak kesimler.6. Küçükbaş hayvancılık ile ilgili riskler.

Tarımsal faaliyetlerde modern üretim tekniklerinin kullanılması, yeniliklerin yaygınlaştırılması, pazarlama marjının yükseltilmesi ve üretim faktörlerinin etkin kullanımı ile üreticilerin gelir düzeylerinin arttırılmasında kooperatiflerin önemli rolü bulunmaktadır (Özüdoğru ve Varol, 2020). İlçede kooperatif kültürünün gelişmemiş olması özellikle bahçe bitkileri alanlarında tarımsal faaliyetlerin gelişmesini olumsuz yönde etkilediği belirlenmiştir. İlçede yöresel ürünlerin satılabileceği pazar alanlarının bulunmaması ve bittim, kuru üzüm gibi ürünlerde alıcıların tekelleşmiş olması da örgütlenmenin olmadığını göstermektedir. Yeniliklerin yayılmasında önder çiftçilerin önemli etkileri olduğu bilinmekle birlikte Midyat ilçesinde üreticilerin örnek alabileceği liderlik kabiliyeti yüksek, yenilikleri benimsemiş yeterli sayıda önder çiftçinin olmaması da ilçenin tarımsal faaliyetlerinin zayıf yönleri arasında bulunmaktadır.

İlçede yetiştiriciliği yapılan büyükbaş hayvanların sadece %14.1’i kültür ırkları olup (TÜİK, 2021) büyük oranda yerli ve melez ırkların yetiştiriciliğinin yapılması ile yem bitkileri ekilişinin çok az olması büyükbaş hayvan yetiştiriciliğinin gelişmesini önleyici faktörler olarak belirlenmiştir.

Fırsatlar

Midyat ilçesi milattan önceye kadar uzanan tarihi (Aytekin ve Elyiğit, 2019) ve binlerce yıldır korunmuş mimarisi ile her yıl yüzbinlerce yerli/yabancı turistin uğrak yeri olmaktadır. Bu durum yöresel ürünlere (özellikle şarap, pekmez ve cevizli sucuk) olan talebi arttırması ve kırsal turizmin gelişmesi için olanak sağlaması bakımından önemli bir fırsat olarak değerlendirilmiştir.

Tarımsal faaliyetlerin gelişmesinde yayım faaliyetlerinin önemi göz önüne alındığında Mardin ilinde bulunan üniversitede tohumculuk ve organik tarım

programlarının bulunması ve çok sayıda öğretim üyesinin olması çiftçi eğitimi ve danışmanlık açısından değerlendirilebilecek bir avantaj olarak tespit edilmiştir. Tarımda istihdam edilebilecek aktif genç nüfus oranının yüksek olması ile bazı desteklemelerde (kırsal kalkınma, uzman eller vs.) ilçenin öncelikli desteklenen bölgeler içerisinde bulunması yeni yatırımların yapılması ve gençlerin tarımsal faaliyetlere teşvik edilmesi açısından önemli görülmüştür.

Tarım arazilerinin sulanabilmesi ve katma değeri yüksek ürünlerin üretimi için Midyat ilçesinin de sınırları içerisinde yer alan Beyazsu deresinin suyunun kullanılması ve ilçede bulunan binlerce bittim ve menengiç ağaçlarının aşılınarak ekonomik değeri daha yüksek olan fıstık üretimi için kullanılabilir olması diğer önemli fırsatlar olarak değerlendirilmiştir.

Tehditler

Doğal kaynaklar içerisinde yer alan tarım arazilerinin amaç dışı kullanımı (kentleşme, sanayi, turizm amaçlı vs.) ve/veya arazilerin miras yoluyla parçalanması tarımda sürdürülebilirliğin ve gıda güvencesinin yeterli düzeyde sağlanamamasının nedenlerinden biridir. Midyat ilçesinde de arazilerin yeter büyüklükte olmaması, miras yoluyla parçalanması, tarım arazilerinde konut yapımı ve kentleşme gibi etkenlerin birçok yerde arazilerin amaç dışı kullanımı veya hiç kullanılmamasına neden olduğu belirlenmiştir. İlçede küçükbaş hayvancılığa elverişli mera alanları olmasına rağmen kırsaldan meydana gelen göçler, bölgedeki güvenlik sorunları, çoban sıkıntısı gibi etkenlerin küçükbaş hayvancılığın gelişmesini önlediği (Acıbuca ve Budak, 2021) bilinmektedir. İlçedeki meraların göçer hayvancılık yapan üreticiler tarafından kullanılması küçükbaş hayvancılık faaliyetleri açısından olumlu olarak görülmüş ancak çoğu yaya olarak getirilen hayvanların hastalık taşıma riskinin bulunması Midyat ilçesinin küçükbaş hayvancılık faaliyetleri açısından risk olarak algılanmıştır.

Küresel ölçekte tarımsal faaliyetlerin sürdürülmesinde sorun olarak görülen

iklim değişikliğinin olumsuz etkileri Midyat ilçesinde de tarımsal faaliyetleri ve üreticilerin motivasyonunu olumsuz yönde etkilemekte olup sürdürülebilir tarım açısından iklim değişikliği önemli bir tehdit olarak görülmektedir. İlçenin ormanlık alanlarında kaçak ağaç kesimlerinin yapılıyor olması da hem iklim değişikliğinin sebeplerinden biri olması hem de oluşabilecek erozyon riskleri nedeniyle ilçenin tarımsal faaliyetleri açısından tehdit olarak belirlenmiştir.

Sonuç

Mardin ilinin hem tarım hem de turizm açısından önemli ilçelerinden biri olan Midyat ilçesinin mevcut tarımsal faaliyetlerinin sektör temsilcileri, üreticiler, ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile akademisyenlerin katılımıyla analiz edildiği çalışma neticesinde; arazi koşulları nedeniyle ilçede bahçe bitkileri ağırlıklı bir tarım sisteminin hakim olduğu ve makinalı tarıma elverişli olmayan arazilerin fazla olduğu ancak çok eski tarihi bulunan ilçenin yüzbinlerce turistin uğrak yeri olmasının tarımsal faaliyetlerin gelişmesi ve ürünlerin katma değerlerinin arttırılmasına önemli katkılar sağlayabileceği öngörülmüştür.

Hem Mardin ilinde yapılan çalışmalar (Acıbuca ve ark., 2018; Ünal ve ark., 2021) hem de yapılan SWOT analizi bağıcılığın söz konusu bölge için önemli bir faaliyet olduğunu göstermektedir. Yörede özellikle bağ bozumu ve şarap yapımı gibi turistleri cezbedecek kırsal turizm faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi üreticilere ek gelir kaynağı oluşturabilecektir.

İlçede kuru tarım sisteminin yaygın olması ve bazı çiftçilerin yerel tohumları kullanması tahıl ve baklagillerde verimin düşük olmasına neden olsa da buğday, mercimek, bazı sebzeler ve bağlarda gen kaynaklarının korunduğu düşünüldüğünde yerel tohumları bilerek/bilmeyerek gelecek nesillere aktaran üreticilerin ilave/alternatif desteklemelerle desteklenmesi gerektiği düşünülmektedir. Ancak özellikle bağ alanlarında omcaların ekonomik ömrünü yitirmiş, hastalık ve zararlılar ile mücadele yapılmadığı düşünüldüğünde söz konusu alanlardaki bağların yerel çeşitlerle yenilenmesi ve üreticilere bilinçli ilaçlama

ve gübreleme hususlarında eğitim verilmesi gerekmektedir. Kaya (2021), Kaya ve Bostan Budak (2021), Küresel tarım ticaretinin gelişmekte olan ülkeler için oldukça önemli olduğunu ve tarım ve gıda ticaretinin ekonomik katkıları olduğunu ortaya koymuştur. Pazarlamada güçlü olabilmek ve yayım faaliyetlerinde etkinlik ve izlenebilirliğin devamlılığın en etkin yolu ise bölgede kooperatif kültürünün başlatılıp yaygınlaştırılmasıdır.

İlçenin mera varlığının fazla olduğu ve her yıl göçerlerin ortalama 40 000 küçükbaş hayvan varlığını ilçedeki meralara getirdiği düşünüldüğünde yörede küçükbaş hayvancılığın gelişmesinin önünde hiçbir engel olmadığı anlaşılmaktadır. Ancak özellikle genç neslin kırsal alanlarda yaşamak istememesi nedeniyle çoban sıkıntısı yaşandığı bu nedenle küçükbaş hayvancılığın giderek azaldığı tespit edilmiştir. Çobanlığın bir meslek olarak görülebilmesi ve gençlerin teşvik edilmesi için çoban/sürü yöneticisi desteğinin köy bazında verilmesi ve çobanların SGK primlerinin devlet tarafından karşılanması sağlanmalıdır.

Kaynaklar

- Acıbuca, V., Budak, D.B. (2021). Mardin ilindeki küçükbaş hayvancılık işletmelerinin yapısal durumu. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Tarım Bilimleri Dergisi*, 31(4), 898-905. DOI: 10.29133/yyutbd.925141.
- Acıbuca, V., Eren, A., Budak, D.B. (2018). Organik tarımda üreticilerin karşılaştıkları sorunlar (Mardin İli Örneği). *Bahri Dağdaş Bitkisel Araştırma Dergisi*, 7(2), 39-46.
- Anonim, (2021). <https://www.emidyat.com/> (Erişim Tarihi: 21.06.2021)
- Aytekin, O., Elyiğit, U. (2019). *Midyat Barıştepe (Salhe) Köyü Mor Yakup Manastırı*. Arkeoloji ve sanat tarihi araştırmaları. Van Yüzüncü yıl Edebiyat Fakültesi Yayınları, ISBN: 9786052816035.
- Bozok, D., Karaman, R. (2018). Isparta lavantasının kırsal turizm kapsamında SWOT analizi yöntemiyle değerlendirilmesi: Kuyucak Köyü Örneği. *International Journal of Social and Economic Sciences*, 8(2), 27-33.
- Erbil, E., Taş, T. (2020). *Yağlı tohumlu bitkiler tarımının ve yağ sektörünün SWOT analizi ile değerlendirilmesi: GAP Bölgesi Örneği*. Geleceğin Dünyasında Bilimsel ve Mesleki Çalışmalar, 20.
- Gündüz, A.Y. (2006). *Bölgesel Kalkınma Politikası*. (1. Baskı), Ekin Kitabevi Yayınları, 15-17. Ankara.
- Jochinke, D.C., Noonon, B.J., Wachsmann N.G., Norton, R.M. (2007). The adoption of precision agriculture in an Australian Broadacre Cropping System challenges and opportunities. *Field Crops Research* 104: 68-76.
- Kan, M., Gülçubuk, B., Kan, A., Küçükçongar, M. (2010). Coğrafi işaret olarak Karaman Divle tulum peyniri. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 12(19), 15-23.
- Kansız, N., Akın Acuner, Ş., Yavuz, M. A. (2008). *Çay Sektörü SWOT analizi*. Milli Produktivite Merkezi Raporu. Haziran.
- Kaya, A., Bay, S. (2020). Adıyaman ilinde organik üzüm üretimi ve üretici yapısı; Besni ilçesi örneği. *Türk Tarım-Gıda Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 8 (9): 1988-1993.
- Kaya, A. (2021). Türkiye şeker piyasası ve uygulanan politikalar. *Journal of Academic Value Studies*, 7(4), 429-437. DOI: 10.29228/javs.52032.
- Kaya, A., Bostan Budak, D. (2021). The role and importance of vegetables in the global economy and Turkey. *EJONS International Journal on Mathematic, Engineering and Natural Sciences*, Vol. 17, 88-97.
- Küçük, R., Tapkı, N. (2020). Hatay ilinde süt ve süt ürünleri üreten işletmelerin GZFT analizi ile değerlendirilmesi. *Hayvan Bilimi ve Ürünleri Dergisi*, 3(2), 134-142.
- Özudoğru, H., Varol, A.G.N. (2020). *Türkiye'de Tarımsal Kooperatifleşme*. Tarım ve Mühendislik, TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası Yayın Organı. 40-44 ISSNS: 1300-0071.
- Rawlinson, J.G. (2017). *Creative Thinking and Brainstorming*. Routledge. ISBN: 9781315259000. DOI: 10.4324/9781315259000.
- Taş, B. (2011). Tarım alanlarının planlaması sürecinde SWOT analizi kullanımına bir örnek: Sandıklı ilçesi. *Coğrafi Bilimler Dergisi*, 9(2), 189-208.
- TÜİK, (2021). Türkiye İstatistik Kurumu. Tarımsal Üretim İstatistikleri <https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=92&locale=tr> (Erişim Tarihi: 27.06.2021).
- Ünal, M.S., Sezgin, H., Uçaş, C. (2021). Nusaybin/Mardin yöresi bağcılığına bir bakış: Yöresel çeşitlerin değerlendirilmesi. *Bahri Dağdaş Bitkisel Araştırma Dergisi*, 10(1), 75-84.
- Ünal, M.S., UCAŞ, C., Sezgin, H. (2020). Midyat/Mardin ilçesinde yöresel üzüm çeşitlerini değerlendirilme şekilleri. *Bahri Dağdaş Bitkisel Araştırma Dergisi*, 9(2), 268-279.
- Yavuz, F., Dilek, Ş. (2019). *Türkiye Tarımına Yeniden Bakış*. Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı. I. Baskı. ISBN: 978-605-7544-47-6.